

Guntis Strautmanis: "Stabili pieprasīta ir enerģētika un mehānika."

Autores foto

Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Daugavpils filiāle ir lielākā augstskolas filiāle, turklāt vienīgā Latgalē. Šoruden filiāle svinīgi atzīmēja 50 gadu jubileju. Par RTU pagātni un nākotni stāsta tās direktors Guntis Strautmanis.

Jelena Ivancova

- Kādi ir Tehniskās universitātes pirmsākumi Daugavpilī?

- Attīstoties ražošanai un tranzitam Latvijas otrajā lielākajā pilsētā 60. un 60. gadu beigās ļoti trūka izglītības iestādes, kura gatavotu piemērotus speciālistus. Šeit nākamie inženieri, enerģētiķi, mašīnbūvētāji, celtnieki varēja iegūt zināšanu pamatus, lai vēlāk strādātu lielajās Daugavpils rūpnīcās. Sākumā tika izveidota Rīgas Politehniskā institūta Vispārējā tehniskā fakultāte, studenti mācījās vakara un neklātienē nodaļā. Jau 1966./67. gadā šeit bija 500 studentu. Sākumā tā irēja telpas Daugavpils Pedagoģiskajā institūtā, Vienības ielā 13, bet no 1968. gada, kad tika uzcelta ēka ķīmiķu mikrorajonā, mūsu augstskola atrodas šeit. Tad tika atvērta arī dienas nodaļa. Pirmais dekāns bija Sergejs Aži-santovs.

- Vai ir zināms, cik studentu ir sagatavojusi RTU Daugavpils filiāle?

- Daudzviet minētie pieci tūkstoši nav precīzs skaits. Ņemot vērā, ka padomju laikā trijās programmās uzņēma 75 cilvēkus dienas nodaļā un aptuveni 200 studentus neklātienē, iznāk daudz lielāks skaits. Pieauga programmu un arī studentu skaits. Sākumā augstskolā bija trīs programmas, bet tagad – piecpadsmit.

- Cik ilgu laiku jūs vadāt filiāli?

- Sesto gadu, mani pārvēlēja uz otru termiņu. Esmu dzi-

mis Daugavpilī, 1971. gadā iestājot RTU neklātienē nodaļā specialitātē "Mašīnbūves tehnoloģis". Atgriezies no Rīgas, strādāju par inženieri dinamikas laboratorijā, pēc tam kļuju par pasniedzēju.

- Kā mainās studentu skaits beidzamajā laikā?

- Tas daudzējādā ziņā saistīts ar budžeta vietu skaitu, jo īpaši tagad. Kopš astoņdesmito gadu sākuma līdz šim laikam studentu skaits pakāpeniski pieauga. Tagad mums divos kursos ir 180 budžeta vietas, un tās visas beidzamajos sešos gados bija aizņemtas. Pašlaik pie mums mācās tikai divi studenti par maksu un neklātnieki. Par konkursu vairs nav runas, jo pašreizējā sistēma, kad augstskolā uzņem pēc centralizēto eksāmenu rezultātiem, nedod mums iespēju tam izsekot. Reflektants var iesniegt iesniegumu vairākās augstskolās un iestāties citur.

- Vai, ņemot vērā augstskolas specifiku, vairāk studē stiprā dzimuma pārstāvji?

- Jā, pie mums studē tikai 25 meitenes.

- No kurienes ierodas studenti, kur dzīvo tie, kuri atbrauc no tālienes?

- Vairākums studentu ir daugavpilieši, pārējie ir no Krāslavas, Balviem, Rēzeknes, Preiļiem, Livāniem. Mums ir vienošanās ar celtnieku vidusskolu, studenti dzīvo tās kopmītnē.

- Kādas programmas augstskola pašlaik piedāvā?

- Programmas ir sagrupē-

tas pēc virzieniem: datorzinātnes, enerģētika, komunikācija, elektronika un mehānismu vadība, mehānika un transports, celtniecība (tikai neklātienē).

- Kuras specialitātes ir visvairāk pieprasītas?

- Tas atkarīgs no ekonomiskās situācijas. Pirms dažiem gadiem bija celtniecības bums, toreiz pie mums bija vairāk celtniecības specialitātes neklātnieku. Daudzus gadus stabili pieprasīta ir enerģētika un mehānika. Populāra arī dzelzceļa specialitāšu apgūšana neklātienē. Jāņem vērā, ka pie mums nāk studēt ne tikai skolu absolventi, bet arī pieauguši cilvēki, kuriem darbā jāpaaugstina kvalifikācija un zināšanas.

- Viens no jautājumiem, kuru jums uzdod visbiežāk – kāpēc Daugavpili nevar iegūt diplomu, lai iegūtu bakalaura vai maģistra grādu, jābrauc uz Rīgu?

- Mēs šo problēmu risinām jau sen, taču ne jau viss atkarīgs tikai no mums. Ir jāveic pirmais solis – augstskolas vadībai Rīgā jānoslēdz līgums ar Daugavpils domi, jo RTU Sātversmē rakstīts, ka filiālēm nav tiesību izsniegt diplomu. Turklāt diezgan svarīga loma ir finansēm un ar to saistītajai budžeta vietu sadalei. Vārdu sakot, visām iesaistītajām pusēm jāveic liels organizatorisks darbs.

- Tā kā nav iespējams pabeigt augstskolu Daugavpilī, daudzi studenti paliek strādāt Rīgā.

- Jā, Daugavpilī neatgriežas tik daudz studentu, cik gribētos. Iemesli ir saprotami – galvaspilsētā ir vieglāk iekārtoties darbā, arī darba alga tur lielāka. Daļa aizbrauc uz ārzemēm. Daži studenti atgriezušies mūsu filiālē kā pasniedzēji, pārējie iestājas darbā

dzelzceļa uzņēmumos, lokomotīvu remonta rūpnīcā, iekārtojas datorfirmās.

Gribu pievērst uzmanību faktam, ka augstskola nerada darba vietas un nenodarbojas ar iekārtošanu darbā, tas ir pašvaldības pienākums. Mani vienmēr ir pārsteigusi pilsētas vadība attieksme, kura apspriedēs jautā – un ko jūs esat darījuši, lai izveidotu darba vietas? Augstskola sagatavo speciālistus, reklamē sevi un uzņēmumus, bet nenodarbojas ar pilsētas rūpniecības attīstīšanu.

- Septembrī Daugavpilī notika investīciju forums, kurā viena no galvenajām tēmām bija darba vietu radīšana.

- Ja pilsēta ir ieinteresēta jaunu speciālistu iegūšanā, tas nav tikai jādeklarē, bet jāpalīdz, piemēram, veidojot ar augstskolām jaunas programmas, piedaloties līdzfinansēšanā, jāatbalsta labākie studenti, jāpiedalās viņu iekārtošanā praksē pilsētas uzņēmumos. Nesen es un RTU rektors Daugavpils domē apspriedām kadru problēmu.

- Vai RTU studenti saņem stipendiju?

- Pavisam neliels studentu skaits, atkarībā no sekmēm. Vecākajos kursos Rīgā studenti var saņemt ES stipendijas.

- Kādas eioprojektus ir īstenojusi jūsu filiāle?

- Savus projektus mēs nerakstām, bet piedalāmies tajos kā partneri kopā ar Rīgu, Latgales transporta un sakaru katedru. Modernās iekārtas, datortehniku, aprīkojumu finansē valsts.

- Nesen jaunais izglītības ministrs Roberts Kišis paziņoja, ka Latvijā jāievieš kredīšanas sistēma un jāslēdz tikai maksas izglītība. Kāds ir jūsu viedoklis šajā jautājumā?

- Šādi var rīkoties tikai bezizejas situācijā. Tas būtu reāli tikai gadījumā, ja iedzīvotājiem ir atbilstoši un garantēti ienākumi, bet valstī – spēcīgi uzņēmumi. Ja students ņem kredītu un nezina, kas viņu sagaida pēc studiju beigām, vai arī aizbrauc mācīties uz ārzemēm, šis modelis var likvidēt augstāko izglītību.

UZZIŅAI

RTU filiāles darbojas arī Liepājā, Ventspilī un Cēsīs.

RTU Daugavpils filiāle par godu 50 gadu jubilejai izdeva grāmatu.

D. Mendeļejeva cilni, kurš atrodas uz ēkas fasādes, RTU uzdāvināja bijušais students.